

(2012 рік взагалі позначився значною кількістю "чорного піару", компроматів, некоректних та нечесних методів ведення полеміки – це виявилось у використанні згрубілої та лайливої лексики у бік опонентів, "навішуванням ярликів" та блоків реклам, спрямованих на компрометацію супротивника).

Аналіз частиномовної та семантичної динаміки ключових слів сучасної політичної реклами дає підстави твердити, що ключовими словами політичної реклами виступають найчастіше іменники та дієслова, що засвідчує їх іманентну сугестивність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамова Г.О. Про лінгвістичний аналіз рекламного тексту// Культура слова. – К., 1981. – Вип. 21. – С. 76-78.
2. Бондар С. Прецедент вживання ключових слів поточного моменту в заголовковому комплексі // Діалог: Медіа-студії. – О.: НАДУ, 2005. – Вип. 2. – С. 194-202.
3. Весна Т.В. Ключевые слова современной политической коммуникации//Записки з загальної лінгвістики. – О., 1999. – Вип. 1. – С. 105-111.
4. Райгордський Д. Я. Реклама навіювання і маніпуляція. – Видавничий Будинок "БАХРАХ-М", – 2001.
5. Соколова І.О. Візитна картка реклами// Культура слова. – К., 1981. – Вип. 21. – С. 76-78.
6. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій : навч. посіб. / [В.М. Петрик, В.В. Остроухов, О.А. Штоквиш та ін.]. – К.: Росава, 2006. – 208 с.
7. Феофанов О.А. Що може політична реклама?// Комуніст. – 1991. – № 12.
8. Шмелева Т. В. Ключевые слова текущего момента // Collegium. – 1993. – № 1.

УДК 811. 112.2

Татьяна Вербицкая,
Ирина Никифорова
(Одесса)

УПОТРЕБЛЕНИЕ ЧАСТИЦ В НЕМЕЦКОМ ДИСКУРСЕ

У статті проаналізовано сучасний німецький повсякденний дискурс з позицій антропоцентризму, висвітлено питання щодо вживання часток у дискурсі.

Ключові слова: *антропоцентризм, прагматика, дискурс, частки.*

The article focuses on modern Germany everyday discourse, from position of anthropocentrism, the question about particle use in the discourse is covered.

Key words: *anthropocentrism, pragmatics, discourse, particles.*

В связи с развитием антропоцентрического подхода в языкознании в центр внимания лингвистов попали новые аспекты функционирования языковых единиц и структур. В русле данного подхода сформировались ведущие направления современной лингвистики, среди которых важное место занимает дискурсивный анализ. В языкознании наших дней термин "дискурс" стал одним из наиболее употребительных. Введение в обиход языковедов этого слова является не просто данью моде, оно знаменует собой новый взгляд на языковые единицы и явления [2, с. 116].

В свете дискурсивного подхода в поле зрения исследователей попадают аспекты и единицы, которые ранее оставались в тени. Рассмотрение продукта вербальной деятельности как процесса, протекающего в определенных временных и пространственных координатах, позволило заметить своеобразие некоторых языковых единиц, функционирующих в тех или иных ситуациях общения. Стало очевидным, что для того, чтобы охватить все семантическое богатство каждого отдельного слова, весь спектр его функций и чтобы понять сложные

синтагматические и парадигматические отношения лексических единиц, необходимо изучать и описывать слова на основе анализа конкретных дискурсов.

Генетически "исходным" типом дискурса, по словам В.И. Карасика, является повседневное общение: "Личностно-ориентированный дискурс проявляется в двух основных сферах общения – бытовой и бытийной, при этом бытовое (обиходное) общение представляет собой генетически исходный тип дискурса, а бытийное общение выражается в виде художественного, философского, мифологического диалога" [3, с. 239].

Для обиходного дискурса большое значение имеют функциональные слова, они являются одним из показателей его своеобразия. При этом необходимо учитывать обстоятельство, отмеченное некоторыми лингвистами, среди функциональных слов отчетливо видны две группы, к первой относятся слова, "обслуживающие" уровень предложения, – артикли, предлоги, союзы, ко второй группе относятся слова, обслуживающие дискурсивный уровень, это частицы и междометия [1, с. 3]. А. Буркардт подразделяет функциональные слова на грамматические и коммуникативные [5, с. 131].

Функциональные слова, реализующие свою семантику на уровне предложений, имеют давние традиции изучения и подробно описаны в учебниках по грамматике немецкого языка. Лексические единицы, используемые для организации дискурса, лишь недавно привлекли внимание исследователей и пока не получили исчерпывающего описания. Вовлеченные в оформление и организацию дискурса, представляющего собой многомерное пространство, незнаменательные слова обнаруживают функциональное многообразие. Система же единиц, основной задачей которых является организация дискурса, т.е. структурирование интеракции и ее модально-эмоциональное оформление, пока не была предметом специального исследования. Как можно предположить, наиболее полно данная система средств представлена в обиходном дискурсе. Эта гипотеза объясняется рядом причин.

Обиходный дискурс представляет собой спонтанное общение, в ходе которого не придается значения формальной стороне, поэтому он изобилует незавершенными фразами, отдельными словами. В связи с этим необходимы служебные средства, позволяющие упорядочить нагромождение единиц речи. Данный тип дискурса является непубличной коммуникацией, в которой важное место занимают эмоциональность и модальность, для их передачи также необходимы определенные языковые средства [1, с. 5].

Значимость служебных слов для повседневного общения и недостаточное описание их коммуникативных функций обусловили **актуальность** нашего исследования.

Объектом исследования является немецкоязычный обиходный дискурс.

Предмет исследования – частицы как служебные слова, выполняющие прагматические функции (структурирование интеракции, ее модальное и эмоциональное оформление и т.д.).

Для частиц немецкого языка выполнение прагматических функций является категориальным признаком, поэтому их можно рассматривать в качестве служебных слов с первичными прагматическими функциями при построении дискурса.

Несмотря на то, что в настоящее время наличие класса частиц уже не оспаривается большинством лингвистов, как в германистике, так и в русистике до сих пор отсутствует единое, общепринятое определение лингвистического статуса частиц вообще как особой разновидности служебных слов и термина "модальная/ оттеночная/ иллюкутивная/ коммуникативная/ прагматическая/ пресуппозитивная/ дискурсивная частица", в частности. Вопрос, связанный с определением критериев выделения частиц в самостоятельную часть речи, также является дискуссионным. В связи с этим остается проблемным вопрос отграничения частиц от смежных классов слов, ответ на который осложняет наличие среди неизменяемых частей речи так называемой системы "взаимопроницаемости" в немецком языке [4, с. 190].

Среди классов частиц особо следует выделить два, которые создают своеобразие обиходного дискурса. Это модальные частицы и диалогические частицы. Первые

спеціалізуються на внесенні додаткових нюансів в зміст висловлювання і на інтенсифікації (ослабленні або посиленні) імперативної сили висловлювання. Для діалогічних частин домінуючим є участь в організації дискурсу, їх можна віднести до метакомунікативних засобів, які в закодованій формі передають інформацію про структурування дискурсу. Провести чітку межу між діалогічними і модальними частинами не завжди буває можливим.

Дискурсивні частини грають важливу роль на всіх етапах реалізації процесу спілкування. Можливо стверджувати, що вони експліцитно керують процесом спілкування, служать для вираження суб'єктивного ставлення мовця до повідомлення, організують і направляють хід комунікації, забезпечують її успішність.

Наявність відображуваних різних інтенцій модальних слів і частин є однією з неотъемлемих рис німецького розмовного стилю. При цьому модальні частини в усній німецькій комунікації мають метакомунікативний ефект. Так, наприклад, *denn* виражає, як правило, комунікативну готовність до спілкування і зменшує категоричність питання ("*Tag, Klaus, wie geht's dir denn?*"; "*Hast du denn so viel Geld?*"). Використовуючи в висловлюванні *etwa* ("*Hast du etwa kein Geld mehr?*"; "*Muss ich dann etwa auch `ne Rede halten?*"), мовець апелює до комунікативного партнера з надією, що його побоювання не підтвердяться, і стимулює відповідний відповідь.

Порівняно з письмовим дискурсом, в усній підвищується роль контактоустановлюючих і власне зв'язуючих засобів, що обумовлено актуалізацією міжособистісних стосунків між комунікантами, постійним урахуванням ролі адресата і мовця, створенням атмосфери комунікативного співробітництва, а також прагненням компенсувати відсутність графічних засобів членення дискурсу. Все це підвищує роль організуючого початку дискурсивних елементів.

Найцікавішим при дослідженні частин в німецькому дискурсі є те, що через використання даних одиниць можна глибше зрозуміти іноземну культуру, прояснити для себе менталітет носіїв мови.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бабаєва Р.І. Незнамениті лексика в німецькому обиходному дискурсі: автореф. дис. ... докт. філол. наук.: 10.02.04. – М., 2008. – 42 с.
2. Власян Г.Р. Особливості функціонування маркерів англоязычного розмовного дискурсу // Вестник ИГЛУ. – Вип. 16. – Том 4. – Иркутск, 2011. – С. 115-121.
3. Карасик В.І. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – М.: Гнозис, 2004. – 390 с.
4. Юлюгіна Л.В. Функціональні особливості німецьких пресупозитивних частин в діалогічному дискурсі: дис. ... канд. філол. наук.: 10.02.04. – Тула, 2005. – 217 с.
5. Burkhardt A. Abtönungspartikeln im Deutschen: Bedeutung und Genese // Zeitschrift für germanistische Linguistik 22. – 1994. – S. 129-151.
6. Eroms H.W. Diskurspartikeln und Satzmodal Wörter // Dependenz und Valenz. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung. 2.Halbbd. – Berlin, New York: Walter de Gruyter, 2006. – S. 1017-1036.

УДК 81'3665

Любов Власенко
(Херсон)

ТРАНСПОЗИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРАМЕМ ЧАСУ

У статті розглянуто функціональні можливості вираження темпоральних відношень часового плану, з'ясовано проблему часової перехідності дієслівних форм.

Ключові слова: семантика, темпоральність, метафоричність, транспозиційний потенціал.